

OBSAH

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Program Valné hromady SČA (Program of General meeting of SČA)	3
<i>J. Regner: Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské v roce 2012</i> (Report on the activities of SČA in the year 2012).....	4
<i>I. Janková: Zpráva revizní komise o hospodaření SČA za rok 2012</i> (Audit commission report on the management of SČA in 2012).....	7
<i>J. Regner: Zaměření činnosti SČA v roce 2013</i> (The focus of the work of SČA in 2013).....	8
Usnesení valné hromady SČA ze dne 14.2.2013 (Resolution of General meeting of SČA dated 14.2.2013).....	10

STUDIE A DOKUMENTY

<i>V. Vavrečková: Vývoj československo – egyptských obchodních vztahů ve 20. letech 20. století</i> (Development of Czechoslovak – Egyptian trade relations in the 20th years of 20th century).....	11
--	----

KULTURA

<i>Hajfá' Bítár: K životu ti stačí jediné srdce, co tě miluje (povídka)</i> (One heart that loves you is sufficient for you to live).....	17
--	----

INFORMACE

<i>J. Gombárová: Ing. Marie Hrušková (2.9.1919-8.3.2013). Dne 8. března 2013 zemřela zakladatelka, dlouholetá 1. místopředsdkyně a čestná předsdkyně Společnosti česko-arabské.</i> (Ing. Marie Hrušková (2.9.1919-8.3.2013). The founder of SČA, long-term first Vice-president and Honorary president of Czech Arab Society died on 8 March 2013.).....	23
--	----

CO SI PŘEČÍST

Co nového vyšlo

(New publications) 31

Knihy z produkce nakladatelství Dar Ibn Rushd

(Books from Dar Ibn Rushd publishing house)..... 32

Ve spolupráci s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd

Redakce Bulletinu Společnosti česko - arabské neodpovídá za názory autorů příspěvků

Bulletin Společnosti česko - arabské č. 2, 2013, 21. ročník, uzávěrka čísla 20. 11. 2013.

Redakční rada: PhDr. Jaroslav Bureš, Prof. PhDr. Eduard Gombár, CSc.,
PhDr. Jana Gombárová, Vladimír Grulich, Mgr. Miroslav Houska, Beáta
Hulínová, Milena Zeithamlová

Návrh obálky: Dana Horká

Fotografie na obálce: Kašna v areálu mešity Muhammada Alího,
Pohled na čtvrť Islámská Káhira (Egypt),
(V. Grulich)

Uspořádala: PhDr. Jana Gombárová, Dana Horká

Kontaktní adresa: Kazašská 1426, 101 00 Praha 10, tel.: 602 379 864
www.czech-arab.org, info@czech-arab.org

SČA číslo účtu: 248486470-0300

Příspěvky do Bulletinu můžete poslat e-mailem na adresu: bulletin@czech-arab.org

ISSN-1803-9227

Tisk: Omikron Praha, spol. s r. o.
U Elektry 650/2, Praha 9

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Program Valné hromady SČA

Program Valné hromady SČA konané 14. 2. 2013 v 17 hod. - Ústav
mezinárodních vztahů

1. Zahájení, přivítání hostů
2. Volba návrhové komise – řídící schůze, návrh předsednictva na 3 členy
3. Zpráva o činnosti SČA v roce 2012
4. Zpráva o hospodaření za rok 2012 a stanovisko revizní komise
5. Zaměření činnosti v roce 2012
6. Diskuze
7. Usnesení – předseda návrhové komise
8. Závěr

řídící schůze: prof. Eduard Gombár

návrhová komise:

předseda: Mgr. Miroslav Houska

člen: Ing. Nabíl El Fahel

člen: PhDr. Tomáš Laně

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské v roce 2012

Naši činnost v uplynulém roce jsme zahájili valnou hromadou 16. 2., na které jsme uložili předsednictvu řadu úkolů, především v oblasti zajištění financování a vydávání Bulletinu. Můžeme konstatovat, že veškeré úkoly byly splněny, podrobněji o tom promluvíme v další části zprávy.

Ve spolupráci se Společností přátel Jordánska a s podporou našeho člena p. Moussy al Atooma jsme 25. února usprádali již podruhé *Česko - arabský ples*, který měl opětně velký úspěch. V restauraci Delphi v Praze - Podolí se sešla řada našich členů a příznivců při arabské i české hudbě a arabských pochoutkách. Na již tradičním *Festivalu arabské kultury* v Plzni, jehož třetí ročník se konal ve dnech 23.–30.3., jsme měli náš stánek s výstavkou arabské literatury, kde jsme distribuovali i náš Bulletin. Podíleli jsme se i na jeho dalším programu ve spolupráci s jeho organizátory – studenty Katedry blízkovýchodních studií Filozofické fakulty Západočeské univerzity a nakladatelstvím Dar Ibn Rushd. Festival byl velmi zajímavý a lze všem zájemcům o arabskou kulturu doporučit jeho návštěvu i v tomto roce.

Další aktivitou Společnosti byla účast na *22. Festivalu spisovatelů Praha*, který se konal v dubnu. Vystoupil zde egyptský spisovatel Hamdy 'l-Gazzar, se kterým jsme uspořádali ve spolupráci s vedením festivalu besedu. Zde je třeba poděkovat organizátorům Festivalu za velkorysé umožnění účasti našich členů na všech akcích v rámci festivalu.

V květnu jsme se již tradičně zúčastnili mezinárodního veletrhu *Svět knihy* na Výstavišti v Holešovicích, kde jsme měli stánek s literaturou v češtině i arabštině. Na stánku byly rovněž k dispozici zdarma publikace o islámu vydané Islámskou nadací v Praze, což se na některých mediálních sítích setkalo s kritikou. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že islám je součástí života arabských zemí, a proto nevidíme nic špatného v informování o jeho zásadách. Na našem stánku i nedalekém stánku nakladatelství Dar Ibn Rushd, které vystavovalo množství publikací nejen v arabštině, ale i v češtině se setkávali zájemci o arabský svět s našimi členy. Proběhla zde také zajímavá beseda o irácké povídkové tvorbě, kterou přednesla dr. Zdena Samarraiová.

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zajímavou výstavu fotografií Jiřího Prokopa z Jemenu a Sokotry ve spolupráci s časopisem *Velbloud* jsme pořádali v galerii Rock Café od 17. září.

Listopad byl pak ve znamení již čtvrtého ročníku kulturního festivalu *Nad Prahou pŕlměsíc*, který jako obvykle zahrnul celou řadu akcí. Tvůrkyně pořadu, paní Němečková ve spolupráci s dr. Bahbouhem připravila řadu vystoupení Praze, Liberci, Hradci Králové a Plzni včetně novinek jako např. procházka Prahou *Po stopách arabských návštěvníků* vedená a komentovaná dr. Bahbouhem. Zajímavá byla divadelní představení *Maqámy* v divadle Kampa – humorné příběhy z arabského středověku v podání studentů arabistiky z Ústavu Blízkého východu a Afriky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V Liberci byla zajímavá debata s alžírským prozaikem Arezki Mellal nazvaná *Žít a psát v Alžírsku*.

Společenský večer s Iráckým klubem jsme již tradičně uspořádali v listopadu v Casa Gelmi, s arabskými verši, hudbou a tancem. Mezinárodní den solidarity s lidem Palestiny jsme ve spolupráci s Vyslanectvím státu Palestina uspořádali 3. prosince v Městské knihovně s projevy velvyslance Státu Palestina J. E. Dr. Mohammeda Salaymeha, Jana Kavana, bývalého ministra zahraničních věcí ČR a předsedy Valného shromáždění OSN a předsedy Společnosti česko-arabské Ing. J. Regnera. Ve spolupráci s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd jsme vydali dvě čísla Bulletinu.

A nyní k tolik diskutované finanční situaci Společnosti. Na základě usnesení loňské valné hromady vyvolalo předsednictvo jednání s arabskými ambasadory o podpoře pro činnost Společnosti. Proběhlo několik osobních jednání s velvyslancem Iráku, Saúdské Arábie a především s velvyslancem Alžírsku jako doyenem Rady arabských velvyslanců. Poskytli jsme všem ambasadám písemně podrobné informace o naší činnosti v uplynulých letech i v současné době a o plánech do budoucna. Po projednání v Radě velvyslanců se velvyslanci dohodli na finanční podpoře Společnosti formou finančního příspěvku – předplatného na vydávání Bulletinu ve výši podle možností jednotlivých zastupitelských úřadů. Naší prosbě o urychlenou pomoc v době, kdy jsme neměli finance na již připravené číslo Bulletinu, vyhověli ambasadoři Saúdské Arábie, která poskytla 30 000 Kč, Iráku ve výši 1000 USD, Alžírsku ve výši 5000 Kč a Palestiny ve výši 4000 Kč. Děkujeme všem ambasadám za

Z NAŠÍ ČINNOSTI

jejich pomoc a podporu a těšíme se na podporu i od dalších ambasad v tomto roce. Dosavadní příjmy nám umožnily bez problémů vydat v loňském roce, jak jsem již uvedl, dvě plánovaná čísla Bulletinu a finance máme i na prvé číslo letošního roku, které je dnes již k dispozici. Podali jsme žádost o grant na pražský magistrát a předpokládáme i financování několika akcí z Nadace Anny Lindhové. MZV žádné pro nás vhodné grantové řízení na letošní rok nevypsalo.

Naše plány bychom neměli možnost uskutečnit bez úzké spolupráce s jednotlivými sdruženími arabských států – Iráckým forem, Palestinským klubem, Libanonským klubem a Společností přátel Jordánska a dalšími, které se podílejí i na vedení naší Společnosti. Udržujeme i nadále kontakty s naší sesterskou Společností v Brně a pobočkami v Plzni, Hradci a dalších městech.

Úzký výbor Společnosti se pravidelně scházel, minimálně jedenkrát za čtvrtletí.

K aktivitě našich členů musíme bohužel konstatovat, že účast českých členů Společnosti vzhledem k jejich celkovému počtu je na našich akcích malá. Na druhé straně je nutno podotknout, že prostřednictvím webových stránek se nám v minulém roce přihlásila i řada zájemců o členství z řad studentů, kteří se již objevují na našich akcích.

Je třeba ocenit i aktivitu naší tiskové komise vedené p. Mohamedem Al Nabulsim, který v průběhu roku sám publikoval v českých tiskovinách řadu článků s arabskou tematikou.

Závěrem bych chtěl poděkovat za pomoc a podporu představitelům ambasad arabských států, jmenovitě doyenovi Rady arabských velvyslanců, velvyslanci Alžírsko J. E. panu Belaid Hajemovi, J. E. panu Hussein Saleh Majeed Muallovi, velvyslanci Iráku, J. E. dr. Salaymehovi, velvyslanci Palestiny a J. E. panu Abdullah A. Al Sheikhoi, velvyslanci Saúdské Arábie, dále dr. Charifu Bahbouhovi z nakladatelství Dar Ibn Rushd, Magistrátu hlavního města Prahy a Nadaci Anny Lindhové.

Ing. J. Regner
předseda SČA

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zpráva revizní komise o hospodaření SČA za rok 2012

SČA účtovala v roce 2011 v systému podvojného účetnictví dle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí ustanovení výše zmíněného zákona u organizací, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Společnost měla na počátku roku prostředky na běžném účtu ve výši 15 802,50 Kč a v pokladně byl zůstatek 562 Kč.

V roce 2012 věnoval Společnosti Magistrát hl. města Prahy dar ve výši 20 000 Kč. Od velvyslanectví Saúdské Arábie jsme obdrželi 30 000 Kč, od velvyslanectví Iráku 18 200 Kč, od velvyslanectví Alžírsko 5000 Kč a od velvyslanectví Palestiny 4000 Kč. Tyto dary sloužily po dohodě s jednotlivými ambasádami především jako předplatné na úhradu nákladů Bulletinu.

Členské příspěvky-řádné - byly vybrány v hodnotě 11 400 Kč, což je o cca 2000 Kč méně než v předchozím roce. Celkové příjmy SČA za rok 2012 tak dosáhly sumy 88 530 Kč, tedy o cca 4000 Kč méně než v roce 2010. Obdržené finanční prostředky byly vynaloženy na financování jednotlivých plánovaných akcí. Z toho za pronájem prostor bylo zaplacen 10 788 Kč, za dohody o provedení práce – 19 000 Kč, náklady na tisk, editaci a další spojené bezprostředně s vydavatelskou činností Bulletinu činily 23 090 Kč, za služby/poštovné, bank. poplatky, tisk pozvánek, účetní služby, poplatky za internetové stránky/ 8 731 Kč.

Největší položkou v rámci výše uvedených nákladů byly náklady vynaložené na vydávání a distribuci Bulletinu SČA - celkem 35 000 Kč.

Náklady dosáhly celkem 61 609 Kč. Zisk nedaňový, tedy rozdíl mezi výnosy a náklady činí 26 921 Kč. Zůstatek běžného účtu k 31. 12. 2011 činil 29 865 Kč, zůstatek v pokladně 3600 Kč. Revizní komise doporučuje valné hromadě SČA schválit hospodaření a účetní závěrku za rok 2012.

I. Janková

Předsedkyně revizní komise

V Praze dne 7. 2. 2013

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zaměření činnosti SČA v roce 2013

V roce 2013 chceme především navázat na formáty úspěšných akcí z předchozích let - to znamená kulturní večery s poezií, tancem, arabskou hudbou, dále společenské večery věnované významným událostem, např. Mezinárodní den solidarity s Palestinou, promítání arabských filmů a filmů s arabskou tematikou, a to především ve spolupráci s jednotlivými sdruženími a organizacemi českých občanů arabského původu. I v tomto roce budeme spolupracovat s organizátory veletrhu Svět knihy, 23. ročníku Festivalu spisovatelů Praha, se sdružením Komba na dalším již 5. ročníku akce nad Prahou půlměsíc a dalšími osvědčenými partnery.

Počítáme i nadále s podporou pro naši činnost ze strany Magistrátu hlavního města Prahy, kde jsme podali žádost o grant (výsledek bude znám nejdříve koncem 1. čtvrtletí), ministerstva zahraničních věcí, dále s úzkou spoluprací s Nadací Anny Lindhové a s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd - především dr. Bahbouhem. Pokud jde o finanční podporu vydávání Bulletinu, tak počítáme především s podporou velvyslanectví arabských států.

Budeme se snažit najít a použít i další formy našich akcí, které by oslovily co nejširší českou veřejnost, např. výstavy fotografií, obrazů, prodejních výstav rukodělků a pokoušet se o větší průnik do českých medií.

Pokud se nám podaří zajistit vhodné filmy s tematikou současného dění v arabských zemích, uspořádáme ve spolupráci s Nadací Anny Lindh v březnu jejich promítání doprovázené besedou s pracovníky Ústavu mezinárodních vztahů.

Již tradičně spolupracujeme se Západočeskou univerzitou na přípravě Festivalu arabské kultury, který se již stal jednou z nejzajímavějších událostí tohoto typu nejen pro Západočeský kraj.

Velkou pozornost hodláme věnovat naší letošní účasti na veletrhu Svět knihy na pražském Výstavišti. Budeme tentokrát ve společném stánku s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd a těšíme se na návštěvy zájemců o arabskou kulturu a literaturu zvláště.

Těšíme se i na letošní 23. ročník Festivalu spisovatelů Praha a na účast

Z NAŠÍ ČINNOSTI

arabských spisovatelů na něm. S vedením festivalu domlouváme i obvyklou možnost našich členů na akcích s ním souvisejících.

Na červen nebo červenec plánujeme uskutečnění jednoho z našich tradičních kulturních večerů.

Na podzim chceme zorganizovat výstavy fotografií z arabských zemí a samozřejmě ve spolupráci se sdružením Gomba se podílet na velmi oblíbených akcích v rámci festivalu Nad Prahou půlměsíc, který jak víte, se zdaleka neodehrává jen v Praze, ale i v Brně, Liberci, Hradci Králové, Olomouci a dalších místech.

Na přelomu listopadu a prosince se jako již tradičně budeme podílet na organizaci oslav Mezinárodního dne solidarity s palestinským lidem.

I v tomto roce vydáme dvě čísla našeho Bulletinu - s prvním máte možnost se seznámit již dnes.

Podle finančních možností zrenovujeme i naše webové stránky a budeme nadále využívat i naši prezentace na Facebooku.

Tento hrubý nástin činnosti bude rozpracován na nejbližší schůzi výboru a přirozeně v průběhu roku doplňován o další akce, které se nám podaří organizačně a finančně zajistit.

Zpracoval ing. J. Regner
předseda SČA

7. 2. 2013

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Usnesení valné hromady SČA ze dne 14. 2. 2013

Valná hromada SČA

A/ Schvaluje

- 1/ Zprávu předsednictva o činnosti v roce 2012
- 2/ Zprávu revizní komise o hospodaření za rok 2012
- 3/ Zprávu o zaměření činnosti na rok 2013

B/ Ukládá předsednictvu

1/Aktivně vyhledávat možnosti dalšího financování činnosti Společnosti z různých zdrojů a zajišťovat průběžné účtování jednotlivých projektů dle podmínek příslušných grantů.

KT: trvale

2/Vyhodnotit diskuzi a k podnětným návrhům přijmout odpovídající opatření včetně stanovení termínů a osobní odpovědnosti za jejich plnění/pravidelné informování členů a arabských ambasád o činnosti SČA, zvláště o vystoupeních ve sdělovacích prostředcích, příprava zvláštního čísla Bulletinu k 20. výročí SČA.

KT:15.3.

C/ Děkuje představitelům arabských zastupitelských úřadů v Praze, zvláště velvyslancům Alžírsko, Saúdské Arábie, Iráku a Palestiny, dále Magistrátu hlavního města Prahy a Nadaci Anny Lindhové za jejich dosavadní podporu naší činnosti.

STUDIE A DOKUMENTY

Vývoj československo – egyptských obchodních vztahů ve 20. letech 20. století

Egypt byl pro Československou republiku vždy především významným obchodním partnerem, kdy do Egypta byly vyváženy kvalitní československé výrobky, pro jejichž výrobu neměl Egypt potřebné ekonomické zázemí. Do Československa byly naopak dováženy rozmanité suroviny za výhodnou cenu. Na africkém kontinentě nebyla žádná ze zemí v tomto ohledu takto důležitá. Svoji roli sehrála také relativně dobrá dopravní dostupnost. Pro intenzivnější spolupráci byly v meziválečném období v Egyptě zřízeny dva československé zastupitelské úřady, v Káhiře a Alexandrii. V únoru roku 1920 byl v Alexandrii zřízen československý konzulát, který měl hájit zájmy všech československých občanů v Egyptě a soustředit svoji pozornost především na hospodářskou situaci.¹ V tomto ohledu měli na vzájemné spolupráci zásluhu především vicekonzul Jiří Wachtěl a konzul Antonín Blahovský.

Československo nemělo v Egyptě zprvu lehké postavení a svou pozici si muselo postupně vybudovat. Československá republika byla v Orientě zpočátku neznámá. Veřejnost často nevěděla, že Československo je jeden z nástupnických států Rakouska-Uherska a naši zemi dokonce zaměňovali s Ázerbajdžánem či Lotyšskem. Proto si Československo muselo teprve vybudovat respektované postavení.

---

¹Archiv Ministerstva zahraničních věcí, Praha, (dále jen AMZV), Federální ministerstvo zahraničních věcí, Příručka o navázání diplomatických styků a diplomatické zastoupení Československa v cizině a cizích zemí v Československu, 1918 – 1985, s. III – VIII.

Egypt byl v této době pod protektorátem Velké Británie, ale pro Československo měl velký obchodní význam. Navíc konzulát, který byl zřízen v Egyptě, byl jediným československým zastupitelským úřadem na území celé Afriky.

Egypt získal svoji formální politickou nezávislost 28. 2. 1922, kdy byl prohlášen nezávislým královstvím a v čele státu stanul král Fuad I.

STUDIE A DOKUMENTY

V Orientu byli na počátku 20. století velice oblíbení především Němci a Rakušané.² Další velkou konkurencí pro ostatní evropské státy, které sem chtěly vyvážet své produkty, byly Velká Británie a Francie.³ V tomto období se navíc Egypt musel potýkat s neproporcionální strukturou agrární ekonomiky a poválečnou krizí, což způsobilo bídu především mezi rolnictvem a nižšími úředníky.⁴

Také Československo se muselo vyrovnávat s poválečnou krizí a mezinárodní konkurencí. Už kvůli přerušení dosavadních styků s Vídní vznikaly celní, měnové a dopravní komplikace, které znesnadňovaly zahraniční obchod. Náš zahraniční obchod se tedy musel budovat od základu.⁵ Z těchto faktů tedy vyplývá, že podmínky pro vzájemnou hospodářskou výměnu mezi Československem a Egyptem nebyly zprvu ani na jedné straně příznivé.

Ale již v dubnu 1920 byla v Káhiře založena Československá obchodní komora. V předsednictvu stanuli Leopold Kohn, Walter Stross a jako tajemník byl jmenován Albert Spengler. Komora se velmi osvědčovala a za předpokladů, že by český obchod v Egyptě dosáhl předválečné úrovně, byla by dokonce nutnou záležitostí, protože konzulát při své politické činnosti nebyl schopný obsáhnout i činnost obchodní.⁶

Z dostupných politických zpráv vyplývalo, že se československému obchodu v Egyptě podařilo postupně prosadit. K tomu také přispěl egyptský boj za nezávislost, díky němuž roku 1921 došlo ke změně preferencí států v oblasti obchodu. Dříve měla hlavní podíl na obchodu Anglie a Francie. Nyní docházelo k upřednostňování Německa a východních států. Antonín Blahovský říkal, že „z této situace, která se takto připravuje, bude nepřímo těžit též RCS, poněvadž Arab dá vždy přednost výrobku, který nepochází

---

² AMZV, Politické zprávy Alexandrie 1921, 21. září 1921, č. j. 35414.

³ AMZV, Politické zprávy Alexandrie 1921, 20. červenec 1921, č. j. 26487.

⁴ Sborník zahraniční politiky s přílohou Úřední věstník ministerstva zahraničních věcí republiky československé, Ročník 1., Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 1920, „Egypt“, s. 274

⁵ AMZV, Politické zprávy Alexandrie 1921, „Československý obchod v Egyptě“, 21. září 1921, č. j. 35414

⁶ AMZV, Port Said, 28. 9. 1920. (bez č. j.) In Osobní výkaz. Wachtěl Jiří.

STUDIE A DOKUMENTY

*z nenáviděné Anglie nebo jiných zemí, které provádějí podobnou mohamedskou nepřátelskou politiku.*⁷

Na počátku 20. let tak Československo patřilo k 53 zemím, které udržovaly obchodní styky s Egyptem. Jak bylo již výše zmíněno, Československo dováželo do Egypta hotové výrobky, které byly velmi kvalitní, ale tím pádem měly vyšší cenu.⁸ Nebylo tedy vždy jednoduché obstát v konkurenci ostatních států. Pro další usnadnění vzájemného obchodu, se mohli od roku 1923 českoslovenští exportéři obracet za účelem získání obchodních informací na Úřad pro obchod a průmysl, který sídlil v Káhiře.⁹

Již od počátku navázání diplomatických styků působili v Egyptě velmi schopní českoslovenští podnikatelé, mezi něž patřili např. bratři Strossové a Leopold Kohn, kteří do Egypta dováželi zboží za nemalé částky. Mezi československé firmy, které vyvážely své produkty do Egypta, patřily např. firmy Storch & Blažek a Breiffeld-Daněk a spol. Praha. Zpočátku se všichni čeští obchodníci museli potýkat s vysokým clem, které dosahovalo výše až 300%, ale díky zásahům vicekonzula Jiřího Wachtěla bylo sníženo na 50%.¹⁰

Když se podíváme na obchodní bilanci Československa vůči Egyptu ve 20. letech, vidíme, že byla střídavě aktivní a pasivní. ČSR vyvezla do Egypta zboží v největší hodnotě roku 1928 (185 miliónů korun). Naopak nejslabším byl rok 1920 (74 miliónů korun). To souviselo i s tím, že ČSR byla v té době nový stát a Egyptané o něm neměli ještě dostatečné povědomí. Z Egypta do ČSR bylo dovezeno zboží v největší hodnotě v roce 1927 (226 miliónů korun). Nejslabší byl rok 1923 (17 miliónů korun). Československý vývoz si oproti egyptskému udržoval stabilnější hodnoty a mezi jednotlivými léty nebyly tak

---

⁷ AMZV, Politické zprávy Káhira 1921, říjen 1921 (není uveden přesný datum), č. j. 39335.

⁸ Národní archiv, Ministerstvo zahraničních věcí – Výstřížkový archiv I, Praha (dále jen NA, MZV – VA I), Karton 1637, Čas, „*Náš obchod s Egyptem*“, 24. 6. 1922.

⁹ NA, MZV – VA I, Karton 1637, (název periodika a článku neuveden), 3. 5. 1923.

¹⁰ AMZV, Port Said, 28. 9. 1920. (bez č. j.) In Osobní výkaz. Wachtěl Jiří. Např.: Jan Šeba díky jeho schopnostem dostal příkaz dovážet sklo a porcelán pro sultánův dvůr.

STUDIE A DOKUMENTY

propastné rozdíly.¹¹

Od druhé poloviny 20. let se zvyšovala hodnota dovozu do ČSR. Tento fakt byl způsoben tím, že v letech 1925 – 1930 byla bavlna vůbec nejdůležitějším dovozním artiklem do ČSR, přičemž drtivá většina bavlny se dovážela právě z Egypta. Také se zvyšovala i hodnota vývozu, protože v Egyptě byl velký zájem o skleněné výrobky, jablonecké zboží a železné zboží. V tomto období se řadil Egypt z hlediska dovozu na 17. místo, z hlediska vývozu na místo 18. Tím Egypt patřil mezi třicet nejvýznamnějších obchodních partnerů Československa. V rámci Afriky byly mimo Egypta udržovány významné obchodní vztahy pouze jen s britskými državami v jižní a západní Africe.¹²

Významnými dovozními artikly 20. let byly bavlna, piniové, kokosové a další ořechy, cibule, česnek, kožené zboží a také tabák a káva. Důležitými vývozními artikly z Československa byly cukr, punčochy a ponožky, plátěné látky, sklářské výrobky, železné zboží, jablonecké výrobky a papír.¹³

Dále bylo nutné vyřešit otázku vzájemné obchodní smlouvy. Dne 9. března 1929 předložila egyptská vláda československému ministerstvu zahraničních věcí návrh provizorní obchodní smlouvy ve formě nót. V té době již měl v Egyptě fungovat nový celní tarif, který by měl za následek podstatné zvýšení celních sazeb pro výrobky dovážené z RČS. Československá vláda se proto nejdříve snažila zjistit, zdali by nebylo možné do navržené smlouvy zapracovat, aby pro určité československé výrobky clo zvýšeno nebylo.¹⁴ Smluvní otázky byly dořešeny až na počátku 30. let. *„Egyptská vláda vypověděla k 16. únoru 1930 všechny své obchodní smlouvy. Dne 17. února t. r. uvedla pak v platnost nový celní tarif s tím, že k platným dovozním clům nového tarifu bude se vybírat 100% přírůžka na zboží pocházející ze států nebo procházející zeměmi, které by do 16. března 1930 neuzavřely s Egyptem*

---

¹¹ Zahraniční obchod Republiky Československé, Státní úřad statistický Praha, Ročníky 1920 – 1929.

¹² Zahraniční obchod Republiky Československé, Státní úřad statistický Praha, Ročník 1930, III. díl, svazek 75.

¹³ Zahraniční obchod Republiky Československé, Státní úřad statistický Praha, Ročníky 1920 – 1929.

¹⁴ AMZV, Sekce IV, Karton 850, Praha, 19. března 1929, č. j. 4.385/Ú.

STUDIE A DOKUMENTY

obchodní dohody.¹⁵ Bylo tudíž v zájmu naší vlády, aby tyto styky byly co nejdříve obnoveny. Dohoda mezi RČS a Egyptem o úpravě obchodních styků vstoupila v platnost 16. března 1930. Tato dohoda nabyla účinnosti o den později. Na základě této smlouvy si státy poskytovaly výhody při vývozu svého zboží.¹⁶

V porovnání s 20. léty zaznamenal obchod ve 30. letech několik změn. V mnohém nebyla situace pro Československo tak výhodná jako v letech předešlých. Egypt již nebyl pouze agrární zemí a svoji činnost zahájilo několik tamních továren. Československé výrobky s vyššími náklady na práci i přepravu navíc mnohdy nemohly cenově konkurovat výrobkům egyptským.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

- Archiv Ministerstva zahraničních věcí, Praha (dále jen AMZV), Politické zprávy Alexandrie 1921.
- AMZV, Politické zprávy Káhira 1921.
- AMZV, Politické zprávy Káhira 1924.
- AMZV, Politické zprávy Káhira 1930.
- AMZV, Sekce IV., Karton 850.
- AMZV, Osobní výkaz, Jiří Wachtěl.
- Národní archiv, Ministerstvo zahraničních věcí – Výstřižkový archiv I, Praha (dále jen NA, MZV – VA I), Karton 1637.

Tištěné prameny

- Archiv Ministerstva zahraničních věcí Praha (dále jen AMZV), Federální Ministerstvo zahraničních věcí, Příručka o navázání diplomatických styků a diplomatické zastoupení Československa v cizině a cizích zemích v Československu, 1918 - 1985.

---

¹⁵ AMZV, Sekce IV, Karton 850. (nedatováno, bez č. j.)

¹⁶ AMZV, Sekce IV, Karton 850, „*Dohoda o úpravě obchodních styků mezi RČS a Egyptem*.“, Praha, 16. března 1930, č. j. 27.627/30-IVB/12d.

STUDIE A DOKUMENTY

- Sborník zahraniční politiky s přílohou Úřední věstník ministerstva zahraničních věcí Republiky československé, Ročník 1., Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 1920.
- Zahraniční obchod Republiky československé, Státní úřad statistický Praha, ročníky 1920 – 1929.
- Zahraniční obchod Republiky Československé, Státní úřad statistický Praha, Ročník 1930, III. díl, svazek 75.

Mgr. Veronika Vavrečková.

Vystudovala Pedagogickou fakultu Univerzity Hradec Králové. V současné době je na stejné univerzitě studentkou druhého ročníku kombinované formy doktorského studia v oboru České a československé dějiny. Dále působí jako pedagog na Gymnáziu F. M. Pelcla v Rychnově nad Kněžnou. Příspěvek vychází z rozsáhlejší studie „Československo - egyptské obchodní vztahy v meziválečném období“, která je v tisku pro č. 31 Východočeských listů historických.

KULTURA

K životu ti stačí jediné srdce, co tě miluje

يكفي أن يحبك قلب واحد لتعيش

Hajfá' Bítár

هيفاء بيطار

Stačí, aby tě milovalo jediné srdce, honilo se jí hlavou. Aby alespoň jedno srdce milovalo jejího prostoduchého čtyřletého chlapečka. Přivinula si ho na hruď v čekárně u zubaře a otřela mu sliny ze rtů brázděných rozštěpem. Nebyla schopna čelit všem těm drzým a nepokrytě zkoumavým pohledům lidí v čekárně na její postižené dítě, které vzbuzovalo odpor, posměch, tiché klevetění a občas i hlasité komentáře. Všechny ty pohledy byly pro její srdce přeplněné láskou k tomu nevinnému chudáčkovi jako ostrá bodnutí.

Malý jí vyklouzl z náručí a šouravým krokem, jako kdyby měl vymknuté oba kotníky, zamířil ke stejné starému dítěti. Zastavil se těsně před ním a něco zamumlal. Snažil se, aby mu z úst vycházela slova, ale namísto toho vydával spíš jakési skřeky. Druhé dítě se polekalo a běželo se schovat do matčina náručí. „Maminko, maminko, dej ode mě pryč toho ošklivého chlapečka!“ křičelo nešťastně. Maminka své vystrašené dítě uklidnila, pohladila ho po rameni a povídá: „Neboj se, neboj se, nic ti neudělá.“

V tom matka postiženého chlapečka vyskočila a ochranně si k sobě syna přitiskla. Bylo to další příkoří, které musela spolknout. Během těch čtyř let zažila spousty podobných okamžiků, takže si už zvykla na jejich hořkou příchut'. Teď se jen v duchu ptala: „Tak kde vězí ten doktor? Neřekl snad, že mě vezme přesně v půl šesté?“

Malý se jí zrovna uvelebil v náručí, když v tom začal křičet, a končetiny se mu přitom samovolně zmítaly na všechny strany. Matka si ponořila hlavu do jeho hustých černých vlasů, aby tak unikla z obležení nepřijemných pohledů.

***

Nikdy jí nepřipadalo, že je matkou postiženého dítěte. Mentálně a fyzicky postižený, tak to diagnostikovali lékaři. K čertu s nimi! Jak ona je nenávidí.

KULTURA

Její syn je pouze obětí jejich chyb a shody okolností. To je to, čemu věří. Porodila ho přirozenou cestou. Slyšela, jak křičí. Přestříhli pupeční šňůru. Něžně ho objala a náhle ucitila, jak jí hrud' exploduje pod nápořem lásky, jako když se protrhne obrovská přehrada.

Naneštěstí za pár dní po porodu ho těžce zasáhla žloutenka, která ho zbarvila do tmavě žluté. Bylo nutné ho okamžitě dát do inkubátoru, jenže všechny tři, co byly v nemocnici, byly mimo provoz. Viděla na vlastní oči, jak se tyhle inkubátory hemžily malými šváby. Znechuceně vykřikla: „Švábi v inkubátoru pro miminka?“ Sestřička jí na to s nezájmem odpověděla: „Vždyť jsou rozbitý už víc než dva roky...“

Její čerstvě narozený chlapeček sebou mezitím začal silně škusbat. Házet rukama, jako by se snažil zbavit něčeho těžkého, co mu právě spadlo na hrudník. Panenky se mu přitom protáčely dozadu, až bylo vidět jenom bělmo jeho oči. Když ho konečně vložili do inkubátoru v nemocnici vzdálené dvě a půl hodiny od města, kde se narodil, měl už těžce poškozený mozek. Potom, co jí neurolog potvrdil, že mozek jejího syna utrpěl velmi vážné poškození, a to kvůli tomu, že ho nedali včas do inkubátoru, zhroutila se... Srdceryvně nařikala a svíjela se bolestí jako raněné zvíře: „Proboha, kde to žijeme?! V tomhle světě je možný úplně všechno!“

Nebylo dne, kdy by si připadala jako matka postiženého dítěte. Bláznům, které dřív náhodou potkávala v ulicích, nevěnovala žádnou pozornost. Jako by ani nebyli lidi. A když už si jich všimla, bylo to kvůli jejich „směšnému“ a „podivnému“ chování. Jak to, že se najednou změnila na milující matku jednoho z nich? Na matku malého hlupáčka kouzelného v celé své prostotě?

Celá rodina mu přála smrt. Neuplynul ani měsíc od jeho narození a její manžel, o kterém vyprávěla svým kamarádkám, jak dokáže být něžný, rozzuřeně křičel: „Nechci postiženého syna. Kéž by umřel. Přeju si, aby umřel!“ Šeptem, jako by si mumlala sama pro sebe, k němu promlouvala: „Vždyť je to tvůj syn!“ On na něj ale pohlédl s bolestí a hněvem v očích: „Koukni se na něj. Je snad tohle dítě?!“ Láskyplně objala nechápavého mrňouska a pevně ho k sobě tiskla, jako by ho chtěla vtlačit zpátky do svého lůna. Pak se rozplakala a proud slz mu stékal po ručičkách. Tolik ho miluje. Nikdy by si nepřála jeho smrt.

KULTURA

Za pár měsíců zapomněla na svého staršího syna. Stala se postiženým chlapčkem téměř posedlá. Ve dvou a půl letech se ještě nedokázal postavit na nohy ani promluvit jediné slovo. Otec s ním jednal tím nejlepším způsobem, jak to jenom bylo možné: snažil se ho ignorovat, zanedbával ho a pokoušel se ho vytěsnit ze života. Veškerou pozornost věnoval pouze zdravému synovi.

Jen matka kupovala hlupáčkovi lepší šaty a nikdy ji neunavilo mu je práť, když měl roupy a schválně se vyváděl v bahně, nebo když si převrhl talíř s jídlem na hlavu. Bila staršího syna, pokud mlátil svého postiženého bratra, a pak mu vyhrožovala zákazem sladkého, které dávala hlavně prostáčkovi. Jako jediná se snažila chlapčeka naučit mluvit i přes rady doktorů, kteří ji od toho zrazovali. Podle nich z toho neplynula žádná výhoda. Postupem času docílila alespoň toho, že začal mumlat. Pouze ona mu dokázala porozumět. Její muž se často zlobil kvůli tomu, kolik času a zájmu věnuje jejich zaostalému synovi. Hádal se s ní a vinil ji, že zanedbává rodinu. Ujišťoval ji, že skutečnou spásou by pro ně bylo, kdyby tahle zrůda zemřela.

Nedokázala by si bez svého chlapčeka představit život. Tolik ho miluje. Jako by byl její součástí. V nestřežených okamžicích ji vždy dokáže překvapit tím, jak na ni upře své oči přetékající láskou. Nejkrásněji na ni hledí těsně předtím, než ho přemůže spánek. Neusne jinak, než když se jí dlouze zadívá do obličejů a ona cítí, jak každíčkým záhybem její tváře povolna prostupuje něha, která kolem ní víří jako mýry okolo světla. Jednou se jí díval do tváře tak dlouho, až mu z toho slzely oči. Když se od něj vzdálila jen na krok, začal utrápeně štkát, aby se mu maminka vrátila zpátky. Jen ona je jeho světem, milujícím světem, jehož pravou podstatu nemohou všichni ti duševně „zdraví“ rozumbradové nikdy pochopit.

Nikdo z rodiny jí nevěřil, když jim popisovala, jak moc je chlapček citlivý, křehký a oplývající zvláštní chytrostí... Jednoho dne rozbil křišťálovou vázu. Otec mu za to dal pořádný výprask. Potom ho popadl za tenounká ramena, cloumal s ním a křičel: „Ať Bůh prokleje hodinu, kdys přišel na tenhle svět. Jenom jsi nám udělal ze života peklo. Ale neviním tě za to. Za to může tvoje matka, která tohle šílenství celý začala.“ V tu chvíli se chlapček, potácející se ze strany na stranu, vydal šouravými krůčky schovat do matčina objetí. Vrhł se jí do náručí a třásl se strachem jako zbloudilé mládě, kterému se

KULTURA

jen o vlásek podařilo uniknout ze spárů dravé šelmy. Plakal a něco přitom nesrozumitelně žvatlal přidušeným hlasem. Znělo to jako bučení. Z pusy mu tekla proud slin. Přivinula si ho k sobě a rty mu vysušila kapičky slz. Sliny mu otřela rukávem svých šatů a kolíbala ho, dokud nezačal podřimovat... Snažila se nevnímat manželovy nenávislné pohledy. Když už to její muž nemohl vydržet, popadl ji za ruku, zatřásl s ní a povídá: „Náš život už nikdy nebude jako dřív. Přemýšlel jsem nad tím, že ho dám do ústavu.“

„Dokud tu budu já, tohle nikdy nedovolím,“ křičela.

„Vždyť zničil skoro půlku bytu a to mu ještě nejsou ani čtyři roky.“

Se slzami v očích vyhrkla: „Ne, prosím tě, není možné, aby žil v ústavu.“

„A proč jako?“ vykřikl.

Nebyla schopna hned odpovědět. Chvilku jí trvalo, než sebrala zbytky sil. Pak mu řekla: „Protože ho miluju víc než cokoliv jiného na tomhle světě.“ Cítila, jak z ní vytryskl proud lásky v podobě slz, které skropily malého. Její muž zkoprněl. Ticho. Vyřčená slova ho ochromila jako kadidlo. Pokaždé, když se zhluboka nadechl výparů kadidla, cítil se otupěle. Jako by slova jeho ženy byla výparem kadidla vzešlým z jejího bolavého srdce...

Postupně začala s bláznou v ulicích soucítit. S lítostí si pokládala otázku: „Čím se prohřešili, že tolik trpí?“

Dlouho přemýšlela nad logikou babiččina vysvětlení toho, proč mentálně a fyzicky postižení lidé existují: „Aby bylo pochváleno jméno Boží,“ říkala. Když byla mladší, něco takového prostě nedokázala přijmout. Nespokojeně na to reagovala: „Ale Bůh přece nepotřebuje, aby bylo pochváleno Jeho jméno tím, že stvoří nenormální lidi. Vždyť oni trápí nejenom sami sebe, ale i své rodiny.“ Babička ale trvala na svém a citovala verše z Bible, kde se ptají Ježíše Krista: „Co za hřích spáchal tento nebožák posedlý ďáblem, že se z něj stal blázen?“ A Ježíš pravil: „Ne pro hřích, který by spáchal, je tím, kým je, nýbrž proto, aby bylo pochváleno jméno Boží.“

***

Najednou se otevřely dveře čekárny a dovnitř nahlédl doktor. Omluvně se podíval na hodinky a povídá: „Promiňte. Nečekal jsem, že stav této paní bude až tak komplikovaný.“ Z ordinace vyšla nevkusně vymóděná dáma a přidržovala si tampón v ústech. Jakmile zahlédla postižené dítě, slabě zaúpěla

KULTURA

a automaticky se pokřižovala na hrudi. Matka si představila, jak se napřáhne a dá téhle ženské pár pořádných facek. Nakonec ale vzala chlapečka a následovala doktora do ordinace.

Byl k ní otočený zády. Oplachoval nástroje a pokládal je do keramické misky vedle umyvadla: „Zase vás bolí ta samá stolička jako minule?“

„Tentokrát jsem přišla kvůli synovi.“

Už si zvykla, jak jí to pokaždé zabolí, když ostatní žasnou nad tím, že se vůbec stará o svého retardovaného syna. Bylo to, jako by jí srdcem bez milosti projížděly ostré hroty. Občas to už nevydržela a křičela: „Vždyť on je také živá bytost!“ U doktora to nebylo jiné. Jeho tón v podstatě znamenal: „Zaslouží si tohle „stvoření“ vůbec tvoji péči?“

Chlapeček se nenechal prohlédnout jinak, než v mamčině objetí. Zubař se pustil do pečlivé prohlídky dutiny ústní. Po chvíli jeho výraz ve tváři potemněl. Když skončil s vyšetřením, povídá: „Má velmi vážnou malformaci zubů a dutiny ústní. Složitá situace. A také velice nákladná...“ naznačil, že by bylo holé šílenství přemýšlet nad léčením tak ošklivé malformace, jako je tato.

„Jaké náklady, pane doktore?“ zeptala se, jako by neslyšela, co říkal.

Zubař civěl do tváře prozářené láskou a povídá: „No, velké náklady. Kdybyste chtěla, můžu vám to klidně spočít...“ zasekl se a už nedokončil. Zbytek taktu, co měl v sobě, mu připomněl, že ona je přece jenom matka.

„Na ceně nezáleží. O všechno se postarám,“ řekla mu.

Doktor lhotejně pohodil rukama: „Dobře, jak chcete... ale řekl bych, že to je jenom zbytečné plýtvání penězi.“

Vyšla z ordinace se synem v náručí. Levou ruku měl obtočenou kolem jejího krku a pohrával si s matčinými vlasy, zatímco pravá, napolo ochrnutá, mu volně splývala po její hrudi. Jak se jí dotýkal drobným hrudníčkem, přenášel na ni rytmus úderů svého srdce. Tlukot obou srdcí harmonicky souzněl s klapotem jejích kroků a ona v hloubi duše pocítila, jak jsou jejich osudy navzájem provázány láskou, silnou a krásnou láskou. Venku na ulici se rytmus jejích srdcí uspořádal do jednoho a zastínil všudypřítomný hluk. Potom se sjednocený rytmus změnil na nesrozumitelná slova, která se krok za krokem stávala jasnějšími. Její zkroušené srdce si šťastně prospěvovalo: „K životu ti

KULTURA

stačí jediné srdce, co tě miluje, ty můj malinký prostřáčku, ty můj úžasný chlapečku.“

Zastavila se na přechodu a zjistila, že malinký jí podřimuje na rameni. Políbila ho na tvář vlhkou od slin. Přišlo jí, že chutnají jako med. Popřála mu hezké sny a v očích se jí přitom zatřpytily slzy.

překlad: Vladimír Grulich

Krátce o autorce: Doktorka Hajfá' Bítár se narodila roku 1960 v syrské Latákiji. V roce 1982 dokončila lékařskou fakultu ve výše uvedeném městě. Posléze odešla na další studia do Damašku, kde se specializovala v oblasti očního lékařství. Po promoci roku 1986 se vrátila zpět do Latákije, kde působí jako lékařka ve státní nemocnici. Má zde ale i svou vlastní soukromou ordinaci. Hajfá' Bítár vydala již na dvanáct sbírek povídek, z nichž uvedme např. *Dadžídžu 'l-džasad* (1993), *Ghurúb wa kátiba* (1994) či *Kúmbárs* (1996) a na devět románů, z nichž jmenujme např. *'Imra'a min tábiqajn* (1997), *'Íqúna bilá wadžh* (2000) nebo *'Abwáb muwáraba* (2007). V roce 2002 obdržela Cenu tuniského básníka Abú-l-Qásima aš-Šábbího za svou sbírku povídek *As-sáqita* (2000).

Povídka *K životu ti stačí jediné srdce, co tě miluje*, vyšla ve stejnojmenné sbírce (*Jakfí 'an juhíbbaka qalbun wáhidun li-ta'íša*) v Damašku v roce 2008.

Krátce o překladateli: Vladimír Grulich vystudoval obory Blízkovýchodní studia (FF) a Učitelství pro základní školy (FPE) na Západočeské univerzitě v Plzni. V současné době je doktorandem na FF výše uvedené univerzity. Je spoluautorem překladů *Moderní saúdskoarabské povídky* (Dar Ibn Rushd 2010) a *Moderní jemenské povídky* (přípraveno do tisku).

INFORMACE

Ing. Marie Hrušková (2. 9. 1919 - 8. 3. 2013). Dne 8. března 2013 zemřela zakladatelka, dlouholetá 1. místopředsedkyně a čestná předsedkyně Společnosti česko-arabské.

Ing. Marie Hrušková (2.9.1919 - 8.3.2013)¹, rozená Rozsypalová, se narodila v Krumvíři na jižní Moravě v rodině středních sedláků. Vystudovala dvouletou odbornou školu pro ženská povolání v Hodoníně a třetí ročník tzv. pracovnu šití prádla ve Vesně v Brně. Od svého útlého mládí byla velmi činorodá. Od čtyř let byla členkou Sokola, tančila a hrála divadlo. V roce 1938 byla přijata na učitelský ústav v Brně. Tam prožila Mnichov a rozbití republiky. V roce 1940 dostala místo učitelky na Městské odborné škole pro ženská povolání v Kladně.

V Kladně se Marie Hrušková seznámila se svým manželem Bedřichem Hruškou (10.3.1910-29.7.1967), který učil češtinu a němčinu na učitelském ústavu a později na průmyslové škole, když byl ústav zavřen. Prožili spolu vypálení Lidic a odvezení řady svých přátel do koncentračních táborů. Němci tehdy postavili do řad profesory a žáky průmyslové školy a každého desátého odvěkli do koncentračního tábora. Bedřich Hruška byl devátý.

V srpnu 1945 se vzali, svatbu měli o Bartolomějských hodech v Krumvíři. Po svatbě přešli z Kladna do Ústí nad Labem, aby pomáhali budovat pohraničí. Byl jim přidělen vyrabovaný byt na Klíši. Zlatokopové a velké problémy, s kterými se tehdejší pohraničí potýkalo, přivedly Marii Hruškovu do komunistické strany. Přivedla tam i svého manžela. Oba se stali funkcionáři ve školských odborech a okresním a krajském výboru strany. V roce 1948 byla Marie Hrušková zvolena poslankyní do Národního shromáždění. Plat poslance tehdy činil 2000 Kč. Poslanci měli zdarma jízdu hromadnou dopravou. Neměli kanceláře ani sekretáře ani poradce. V roce 1951 byla jedním z kandidátů na funkci náměstka ministra zemědělství. V roce 1952 působila na Ministerstvu zemědělství jako vedoucí kontroly. V té době začala studovat dálkově a pak externě zemědělskou ekonomiku na Vysoké škole zemědělské v Praze.

---

¹ *Rodinná kronika Ing. M. Hruškové - vlastní autobiografie.*

INFORMACE

V roce 1954 byl manžel jmenován velvyslancem v Kanadě. Pobyt nebyl zpočátku snadný. Většina československých diplomatů včetně velvyslance zde po únoru 1948 emigrovala. Byli tedy po dlouhé době prvními novými diplomaty a Západ je nerad přijímal. V soukromí byli Kanadčané milí, ale na veřejnosti se s nimi báli promluvit. Pobyl zde pět let a získali si renomé i řadu přátel a patřili k nejvyhledávanějším diplomatům. Výsledkem pobytu byly knihy: první v Zemědělském nakladatelství (původně diplomová práce) „*Zemědělství v Kanadě*“ a druhá v nakladatelství Svoboda v edici *Zeměmi světa* knížka „*Kanada*“. V roce 1959 byla M. Hrušková přijata jako asistent na Institut řízení na Vysoké škole ekonomické v Praze a spoluzakládala Katedru ekonomiky rozvojových zemí. Jedním z důvodů bylo, že byl manžel jmenován vedoucím odboru Afriky na Ministerstvu zahraničních věcí. V roce 1964 byl manžel jmenován velvyslancem v Kongu, které však museli po třinácti měsících opustit. Zažili zde těžké okamžiky po zavraždění prvního předsedy vlády Lumumby a věznění jeho nástupce Gizengy. Nebyly potraviny a směli se pohybovat pouze do vzdálenosti 50 km. Manžel Marie Hruškové zde během pěti týdnů zhubl o 14 kilogramů a pravděpodobně tady vypukla rakovina plic, které pak následujícího roku podlehl. Dne 2. listopadu 1966 odcestovali manželé do Iráku, kam byl Bedřich Hruška jmenován velvyslancem. V Iráku sice pobyl pouze půl roku, přesto stihli navázat hodně kontaktů a zorganizovat pracovní návštěvu prezidenta Antonína Novotného. Recepce ke státnímu svátku, na kterou dorazilo 800 hostů, už Marie Hrušková musela uspořádat sama. V dubnu 1967 kvůli zdravotním potížím odcestoval Bedřich Hruška do Prahy za lékaři, Marie Hrušková jej následovala. Společně ještě plánovali, co vše v Iráku podniknou, nedlouho nato však nemoci podlehl. Marie Hrušková se vrátila na VŠE na Katedru světové ekonomiky a vydala další knížku v nakladatelství Svoboda „*Kongo*“.

Od roku 1948 pracovala Marie Hrušková také v ženském a mírovém hnutí. V červnu 1968 dostala nabídku místa tajemnice předsednictva Ústředního výboru Československého svazu žen (ÚV ČSŽ), kterou začala vykonávat od srpna. Angažovala se zejména ve spolupráci s mimoevropskými zeměmi, navštívila například v té době rozbouřenou Etiopii, kam neměla odvahu jet žádná z představitelk. Její angažmá v předsednictvu ÚV ČSŽ trvalo do roku 1972. Po okupaci Československa sovětskými vojsky začala mít problémy.

INFORMACE

Nesouhlasila s intervencí a rozcházela se proto s oficiálními postoji vedení ČSŽ. Rádi se jí tehdy podle jejích slov zbavili.

Od obnovení Československého výboru solidarity s národy Asie, Afriky a Latinské Ameriky byla Marie Hrušková jeho místopředsedkyní a často jej zastupovala na mezinárodních konferencích jako například Konference ke sjednocení Koreje v Iráku, Konference ke Kypru a Palestině v Athénách, Zasedání mezinárodního výboru Solidarity v Libyi, dále pak v Adenu – jižním Jemenu, kde byla celkem 3krát, konference v Sanaá po sjednocení Jemenu, kde se osobně seznámila s Jásirem Arafatem. Dostala se také do Mongolska na konferenci afroasijských žen, kde se spřátelila s 86letou Bahií Karam, předsedkyní ženské sekce *Afro-Asian People's Solidarity Organisation* z Egypta. Doma následně uspořádala dva velmi úspěšné semináře pro africké ženy. Tehdy jí některé kolegyně říkaly, že bude stejná jako Bahia Karam, že mají mnoho společného. Bahia Karam se dožila 94 let. M. Hrušková bývala často jejím hostem při svých služebních cestách do Egypta na Výbor Solidarity.

Z mezinárodní konference „Cesta k sblížení“ pořádané 26. 5. 2008 v Senátu Parlamentu ČR za finanční podpory Nadace Anny Lindh (Ing. Marie Hrušková, Ing. Ivan Voleš).

Od roku 1972 byla Marie Hrušková místopředsedkyní arabského a později i afrického výboru při Československé společnosti pro mezinárodní styky a měla tak možnost poznat mnoho arabských zemí. Několikrát navštívila Sýrii, Libanon, Kuvajt, Irák a prošla řadou palestinských uprchlických táborů. Tam viděla obrovské utrpení a zmrzačené děti, které si chtěly hrát s hračkami shozenými z izraelských letadel netušíce, že jsou v nich bomby. Akce na podporu solidarity s lidem Palestiny se staly od té doby její srdeční záležitostí.

INFORMACE

Po roce 1989 předpokládala, že po rozpuštění Československé společnosti pro mezinárodní styky i jejich výborů bude muset zanechat činnosti, poněvadž patří mezi tzv. „staré struktury“. Chodila však dále do kanceláří Ministerstva zahraničí, likvidovala výbory a nabádala tajemníka, aby něco podnikl, že již vznikly Společnosti československo-latinsko-americká, československo-německá atd. a že by se měl postarat o založení Společnosti československo-arabské a Společnosti přátel Afriky. Když se však tento k ničemu neměl, dohodla se s některými bývalými členy arabských a afrických výborů, že připraví ustavující schůzi valné hromady. V říjnu 1990 připravila přes víkend stanovy obou společností. Předsedou arabské společnosti se poté stal PhDr. Jaroslav Šabata z Brna, ministr bez portfeje v letech 1990-92, a předsedou společnosti africké významný odborník prof. MUDr. Vladimír Šerý, CSc. V lednu 1993 došlo k transformaci arabské společnosti na Společnost česko-arabskou. Marie Hrušková téměř dvacet let působila jako neúnavná první místopředsdkyně obou společností. V lednu 2009 na post místopředsdkyně rezignovala a předala jej Mileně Zeithamlové. Poté byla jednomyslně zvolena

Z rozloučení předsednictva Společnosti česko-arabské s J.E. Nadrou Sayaf, velvyslankyní Syrské arabské republiky dne 29. 11. 2011 v její rezidenci.

INFORMACE

čestnou předsedkyní Společnosti česko-arabské. Nadále se však aktivně účastnila akcí společnosti i dalších nevládních organizací, např. Globe. Přispívala také do Bulletinu Společnosti česko-arabské. V létě roku 2011 ve svých 92 letech prodala svůj byt v Praze a odstěhovala se do Brna, kde okamžitě navázala kontakty s brněnskou pobočkou a zapojila se do tamní

Marie Hrušková taková, jaká byla celý život – vitální a se sklenkou vína, obklopena přáteli. Sama měla v Krumvíři vinici, o kterou pečovala.

činnosti. Do posledních dnů života ji bylo možno spatřit při příležitostech státních svátků na arabských recepcích v Praze. Členové Společnosti česko-arabské se s ní setkali letošního roku ještě na valné hromadě 14. února a na státní recepci Kuvajtu 26. února.

Nezapomenutelná byla oslava osmdesátých narozenin Ing. Marie Hruškové, která se uskutečnila v září

1999. Sponzorsky přispěla arabská společnost JORCO, která poskytla pro tuto událost prostory své restaurace v Praze 4, Budějovická.

Oslavy se zúčastnilo mnoho významných osobností - doyen diplomatického sboru J. E. arcibiskup Giovanni Coppa, který zároveň zaslal blahopřejný dopis, velvyslanec Egypta J. E. Mohamed Eldiwany, zástupci dalších arabských a afrických zastupitelských úřadů, náměstek ministra zahraničních věcí dr. Hynek Kmoníček, ředitel arabského odboru Mgr. Jaroslav Olša, poslanec Parlamentu ČR dr. Miloslav Ransdorf, ředitelka Náprstkova muzea dr. Jana Součková aj. Ministr zahraničí Jan Kavan zaslal ing. Hruškové blahopřejný dopis a člen společnosti ing. Dža'far Hajdar složil pro M. Hruškovou arabskou báseň, kterou do češtiny přeložil ing. Jaromír

INFORMACE

Hajský. Blahopřejné dopisy G. Coppy, J. Kavana i báseň J. Hajdara a její překlad byly poté otištěny v Bulletinu 4/1999.²

Dne 8. března 2013 ing. Marie Hrušková náhle zemřela. Pohřeb se konal 14. března 2013 v rodinném kruhu v Krumvíři. Její rodina našla bohužel až krátce po její smrti dopis, v němž si přála, aby byla pochována v arabských šatech: „*Chci, abych byla pochována v syrských tmavě červených šatech se stříbrným vyšíváním, čímž chci vzdát úctu arabským přátelům a díky za jejich upřímné přátelství.*“³

Marie Hrušková s J. Regnerem na oslavě 80. narozenin

PhDr. Jana Gombárová, Ph.D.

---

² Hrušková Marie, *Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské a Společnosti přátel Afriky za měsíce srpen až listopad 1999*, Bulletin Společnosti přátel Afriky a Společnosti česko-arabské 4/1999, str. 3-5.

³ *Z dopisu synovce Karla Rozsypala z 28. 4. 2013 odeslaného z Krumvíře, který zaslal předsedovi Společnosti česko-arabské, Ing. Josefu Regnerovi.*

INFORMACE

Přátelství⁴

Paní Marii Hruškové

místopředsedkyni Společnosti česko-arabské
místopředsedkyni Společnosti přátel Afriky k jejím osmdesátinám

*Je to veselka, družné setkání nebo snad radostné sbratření?
Tu je můj bratranec, zde bratr a tam zase přítel mé
A přede mnou tolik lásky plodivé a tolik upřímných přání
Došli jsme s tisícem pozdravů, jak krásné jsou chvíle setkání*

*Osmdesát... radujte se dívenky, každý věk je svátkem toužení
Každý věk má svůj lesk a osmdesát, to je skvost životní*

*Orient vždy do kouzla balený teď navlékl lásky odění
K slunci jsme běželi, sbírali sen v průzračném vidění
Celých tisíc let s jasnou moudrostí stojíme vzpřímeni*

*Pověz jen kolik je v osmdesáti lásky a kolik je soužení
Blízcí daleko odešli a ještě dál jsou ti nejmíc milení
A jak to prázdno zaplnit – tak ať jej přátelství vyplní*

*Daleko láska odešla a kolikrát vstoupila bez vyzvání
A vždy pohár lásky poví, co si večer šeptá se svítáním
Že krásný je náš svět a Praha je dotykem překrásným
Že život je krátký a prodlouží ho jen nezištné dávání*

*Matko Hrušková, jsme dětmi lásky a slitovného odpuštění
Přátelé temného světadílu a všech, kdo arabsky mluví
Jeden je svět a barvy různé jako květiny zahradní
Každá barva miluje srdcem, však jeho čistota nejmíc se cení
Vše kromě lásky umírá, to láska je symbolem očištění*

Matko Hrušková, jsme dětmi lásky a slitovného odpuštění

složil: Jafar Hajdar

přeložil: Jaromír Hajský

Praha, 20. 9. 1999

---

⁴ Bulletin Společnosti přátel Afriky a Společnosti česko-arabské 4/1999, str. 34-35.

INFORMACE

الصدّاقة

إلى السيدة مازيا هروشكوفّا

نائبة رئيس الجمعية التشكيكية العربية

وجمعية أصدقاء إفريقيا

بعد ميلادها

الثمانين

شعر: سمفر حيدر

براغ، 1999/9/20

أ هو عرس؟ أم لمة الأصدقاء؟
ابن عمي هنا... وذاك رفيقي!
من أمامي بادر الحب حبلى
ألف مرحي... وألف أهلا بصحبي

الثمانون!! والفرحي يا صبايا
كل عمر يريق جميل

ليس الشرق سحره... من زمان
فركضنا الشمس نقطف حلما
ووقفنا من ألف عام... وعام

حديثي عن الثمانين... قولي
القريب القريب صار بعيدا
وإذا ما اشتهى الفراغ امتلاء

كم منى الحب في الفؤاد طويلا
لم تنزل كأنك تحكي
هو ذا العالم الجميل صديقي
كل عمر مهما يطول... قصير

أنا هروشوفّا نحن جميعا
أصدقاء لكل من نطق الضاد
ورفاق لكل شعب على الأرض
عالم واحد... وألوان شتى

كل لون له بقلبي حد
كل شئ سوى المحبة فان
أنا هروشوفّا نحن جميعا

واحتفال بهجة... وإخساء؟
وأخي هنا... وأصدقائي أولاء!
وحبالي يبدر من ورائتي
أجل العمر لحظة الالتقاء

كل عمر عرس من الاشتهاء
و الثمانون تحفة من بهاء

ومن الحب كان كل الرداء
أزلي الرؤى... بدبيع النقاء
وانتصنا بالحكمة الغراء

أي حب تحوي... وأي عناء؟
قريبا صار البعيد النائي
عبّاته صداقة الأصدقاء

كم أنك الهوى بلا استدعاء
كيف قال الإصباح للإمساء
وهي براغ طلحة الحناء
لا تطول الأعمار دون عطاء

أطفال للمحبة السمحاء
وأهل للقارة السمراء
وحلم شهاه السماء
كربيع الحديفة الغباء

إن أحلى الألوان لون الصفاء
قائمة الحب رمز كل نقاء
أطفال للمحبة السمحاء

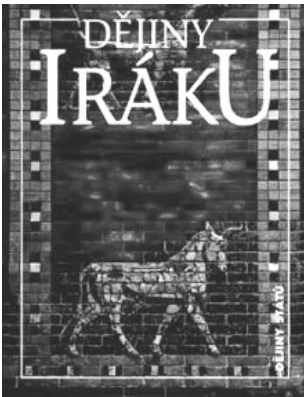
CO SI PŘEČÍST

Co nového vyšlo

Wásitské vyznání, Ibn Tajmíja

Ibn Tajmíja se řadí mezi nevlivnější myslitele moderního a současného islámu, ačkoli nás od doby jeho smrti dělí bezmála sedm set let. Český překlad je doprovázen bohatou a fundovanou studií k životu i teologii autora. Z arabštiny přeložil, komentářem a studií opatřil Pavel Ťupek. Praha, Academia 2013.

Dějiny Iráku, Eduard Gombár, Lukáš Pecha. Praha, Nakladatelství LN 2013. 704 s. ISBN 978-80-7422-249-8

Divy a záhady Indického oceánu

Buzurg Ibn Šahrjár. Praha, Academia 2012. Přeložil Jaroslav Oliverius.

Rozhodné pojednání o vztahu náboženství a filosofie

Ibn Rušd (Averroes). Praha, Academia 2012. Přeložil a studie napsal Ondřej Beránek.

Popsání pozoruhodností Egypta.

Taqijuddín Ahmad Al-Maqrízí. Kniha okrsků a památek v Egyptě, v Káhiře i v údolí Nilu a zprávy, které se jich týkají. Praha, Academia 2012. Přeložil a předmluvu napsal Bronislav Ostřanský.

Pojednání o politice.

Nezámomolk, Přeložil a studii napsal Zdeněk Cvrkal. Praha, Academia 2011.

Živý, syn bdícího.

Abú Bakr Ibn Tufajl, Příběh filosofa samouka Risálat Hajj Ibn Jaqzán. Překlad Ivan Hrbek. Předmluva Luboš Kropáček. Praha, Academia 2011.

Pád Granady a zánik Al-Andalusu. Překlad Josef Ženka. Praha, Argo 2011.

Granadské elity v 15. století.

Ženka Josef, Praha, Karolinum 2012.

Středomoří v dějinách.

Ženka a kol., Sborník k 60. narozeninám E. Gombára. Praha, Karolinum 2012.

CO SI PŘEČÍST

Knihy z produkce nakladatelství Dar Ibn Rushd

Vyšlo v roce 2013:

- **Tale of a lost lanscape: The psychology of self-coaching**, R. Bahbouh (v angličtině)
- **Turecká, perská a arabská přísloví a mudrosloví**, R. Kopecký, Ch. Bahbouh
- **Praha**, براغ, دليل المدينة, تاريخها و مخطط وسطها

Průvodce městem a jeho historií (v arabštině, s barevnou mapou centra města). Kniha vychází z prvního vydání, ale je rozšířena a doplněna o nové poznatky z historie Prahy v souvislosti s arabským a islámským světem. V knize se dozvíte, která díla byla přeložena z arabštiny do češtiny a naopak. Kniha je bohatě ilustrovaná J. Bičovskou.

- **Moderní libanonské povídky**, Kolektiv překladatelů
- **Chirurgovy africké memoáry**, J. Skopalík

Připravujeme:

- **Co máme vědět o Arabech?** R. Kopecký, Ch. Bahbouh
- **Kapesní slovník arabsko-český** (kol. autorů)
- **Moderní jemenské povídky** (kol. překladatelů)
- **Dějiny Jemenu** (kol. autorů)
- **Inspirace ze syrské kuchyně** (kol. autorů)
- **Druhá část arabské gramatiky mimo sloves** (kol. autorů)

Ocenění:

Jednota tlumočnicků a překladatelů navrhla knihu **Turecká, perská a arabská přísloví** (R. Kopecký, Ch. Bahbouh, 2013) na cenu roku 2014.

Cenu poroty za encyklopedické dílo udělila Jednota tlumočnicků a překladatelů v roce 2013 knize **Encyklopedie islámu**, Ch. Bahbouh, J. Fleissig, R. Raczynski. Čestné uznání získala kniha **Somálská přísloví**, P. Mikeš. Obě knihy vydalo nakladatelství Dar Ibn Rushd.

Kontakty: Nakladatelství Dar Ibn Rushd, s. r. o., Komenského nám. 949
250 01 Brandýs nad Labem, www.daribnrushd.cz, ibndar@seznam.cz